

LITHUANIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
LITUANIEN A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
LITUANO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Thursday 13 May 2010 (afternoon)
Jeudi 13 mai 2010 (après-midi)
Jueves 13 de mayo de 2010 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Išanalizuokite **vieną** iš pateiktųjų tekstų:

1.

Plyštantys debesys

[...] Daktaro Sklenio kambary šviesu, švaru, šilta. Ilgšis, kiek pro nosį kalbantis gydytojas pagarbiai sveikinasi su tėvais, klausia berniuko vardo. O kas nors vardo klausiantis, rodos, niekad neturėtų būti ką bloga sumanęs, tas jau toks kaip ir savas.

Išklausęs apie bėdą, Sklenys liepia berniuką nurengti. O laime tu mano didžiausia – tik
5 ligi pusės... Jei lieptų mautis kelniūkštes, tai būtų aiškiausias ženklas, kad jau žnybs. Bet nieko. O gal tik kol kas?...

Paskui liepė gultis ant tokios kietokos, balta paklode užtiestos lovelės. Kniūbsčiam. Gal ir gerai, kad Stepukas nematė, ką tas daktaras dabar ruošiasi daryti. O tas, užvyniojęs ant pagaliuko kuokštelę vatos, pamirkęs denatūrato spirite, uždegė. Skambtelėjo kažkokie stiklai, kažkas šiltas,
10 net karštokas priartėdavo prie nugaros, kažkas tik bliumbt ir prilipdavo. Ir imdavo veržti.

Po kiek laiko tą kažką nulipdė, sakytum, nesunkiai nuplėšė. Nugara maloniai atsigavo, tarsi atsikvėpė.

Ligelė nedidelė – teks tokių vaistų pagerti, teks pagulėti. Ir viskas; tėvas su motina čia pat, jie su daktaru kalbasi jau ne apie ligą, o apie neblogą vasarą ir dar kol kas gražų rudenį. Ir dar
15 apie vokiečius, kurie jau taip šarpiai pirmyn nebeina, ką tu – šitokia Rusija, šitokios jos platybės, kai pasižiūri į žemlapį. Neturi Hitleris galvos, neturi ir jo generolai.

Ilgai pas daktarą Sklenį jie neužtruko, tas tik dar kartą priminė, kaip ir kada ką reikia gerti, liepė dar savaitėlę neiti mokyklon. Po šio paskutinio nurodymo Stepukas vos vos nuslėpė šypseniukę: bus namie, grauš morkas, vartys dėdės atvežtus vokiškus žurnalus, kur viskas apie karą. Kokie
20 gražūs tie vokiečių kareiviai ir kokie vargani ruskeliai, kitas tai visai kaip koks ubagas. Tik va – kodėl anglai kariauja su vokiečiais? Taip išeina, kad jie rusų draugai... Steponiukas dar vaikas, bet negali negirdėti, kaip namie, ypač kokiam žmogui užėjus, politikuoja namiškiai. Net mama su senele, ir tos. Vokiečiams čia pritarti, atrodo, nepritaria niekas, bet grįžtančio ruso tai jau nelaukia. Oi ne!

Bet bala nematę, visų tų politikų. Tuo labiau vaiko galvelėje, į kurią mokytojas Balanda jau pradėjęs krėst paprastąsias dešimtines trupmenas. [...]

Kai esi ligonis, tai nesi pramogautojas. Greičiau tik namo. Pusiau gulomis tarp tėvo ir motinos Steponiukas mato, koks pilkas virš jo dangus. Tik medžiai prie vieškelio ir sodybose visur dar geltoni raudoni. Jie tarsi žiburiuoja, tarsi traukia iš visiško nusiminimo niūkią dieną.
30 Ką čia labai beištrauksi, virš pilkų debesų dar tos žąsys išskrisdamos taip girgsi. Daug laiko turės praeiti, kol pargirgsės atgal.

Jas išgirdusi motina sako:

– Va, paukšteliai jau baigia išskristi. Man tai gražiau, kai jie parskrenda.

– Chm... – tėvas šypteli, – o kam tada ne gražiau?

- 35 Kai privažiavo savo palaukę, motina čiuptelėjo tėvui už rankovės:
– Sustok, Antanai, aš išlipsiu perkelti karvių, matai, kaip žiūri pamatę. Tai jau Renutė bus užmiršusi perkelti; ką ji mergička. Jūs važiuokit, aš pareisiu.
- Į kiemą jau įsuko tik dviese. Tėvas tuoj išskinkė arklių ir nusivedė už daržinės. O Steponiukas dar pasiliko ratuose. Taip smagu juose; užsitraukęs ligi akių storąjį tėvo lietpaltį, dar nutarė pagulėt
- 40 semenokų guoly. Čia pat, prie kojų, ratų gale, kvepia dar šilti sartosios kumelės pavalkai.
- Vėjas, rodos, ne rimo, o kilo, jis draskė debesis, kurie vertės per kūtės ir daržinės stogus tokie lyg dūmai, lyg vilnos. Ir tik retkarčiais sušvisdavo po kokį dangaus lopinėlį. Vėjas, vėjas, bet kaip gera savo namų kieme. Steponiukas girdi, kaip Trezanas sužvangino prie būdos grandinę, matyt, kokią vištą nori nuvyti nuo savo dubenėlio; suplakdami sparnais, pralėkė keli
- 45 karveliai, pralėkė ir gūsiu nuvirto už medžių; ošia liepos, ypač ta didžioji prie šulinio.
- Kur tas vaikas? Steponiuk, ar dar tau negana? Vaikeli vaikeli, gi bankas tau statė, greičiau lėk tik į gryčią. Gal tau bloga?
- Ak, iš kur jau čia dabar bus jam bloga? Atvirksčiai. Žmonės sako, kad po pasirodymų daktarams visada palengvėja, bet šitam vaikui visas gerumas dabar tik jau ne dėl to, bent
- 50 jau svarbiausia ne dėl to. Ne daktaras, o tie plyštantys debesis, savo kiemo garsai ir kvapai. O, kad jis žinotų, kiek daug kartų, kiek daug dar kartų jam teks gyvenime pasiligoti, ir net atsakančiai susirgti, prirašys jam daktarai visokiausių vaistų – išorinių, vidinių, trinamų, geriamų, dar balažin kokių, bet niekas nebegalės prirašyti gimtųjų namų kiemo.
- Su vėju ir plyštančiais debesimis.

Henrikas Algis Čigriejus, *Varna braukia ašara*, Novelės (2007)

- Iš ko, kaip suvokiame apsakymo istorinį laiką?
- Apibūdinkite apsakymo veikėjus. Kuris iš jų svarbiausias?
- Koks gamtos vaidmuo, kuriant apsakymo nuotaiką, atmosferą, idėją?
- Aptarkite, kaip pasakojimo būdas, kūrinio stilius padėjo Jums suvokti ištraukos turinį ir kaip prisidėjo prie jos įtaigumo.

2.

Antanas Jonynas (1923–1976)

Baltoji naktis

Sako,
Vilniuj nebūna baltųjų naktų?
Netiesa, netiesa...
Ant stogų apsnigtų
5 Ir ant medžių baltų
Žvilga, žėri mėnulio šviesa.

Tavo plaukus, akis
Spinduliais palytės
Pilnas mėnuo,
10 Pro langą slenkas.
Miela, galvą priglausiu
Prie tavo širdies
Ir bučiuosiu baltąsias rankas.

O! Kaip gera, ramu
15 Po dienų įtarių
Ir po priekaišto žodžių sunkių!
Kaip svaiginantį vyną
Aš vėlei geriu
Gerą šilumą tavo akių.

20 Tu – ramybė ir džiaugsmas,
Skaidrus spindulys
Neramiajame mano kely.
Aš galbūt niekados
Nepajėgsiu suklyst
25 Tiek, kiek tu man atleisti gali.

Ir ne mėnuo šią naktį man šviečia,
O tu!
Įstabi tavo meilės šviesa!
Sako,
30 Vilniuj nebūna baltųjų naktų.
Netiesa, netiesa...

1956

Lietuvių meilės lyrika, Antologija (1989)

- Koks eilėraščio vyksmo laikas, fonas?
 - Kokios žmogaus portreto detalės vardijamos, minimos?
 - Kokie jausmai išsakomi eilėraštyje? Kaip išsakomi?
 - Kaip išorinis vaizdas, vyksmo fonas pasitelktas (panaudojamas) modeliuojant eilėraščio struktūrą, komponuojant eilėraščių?
-